MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF

MICHAEL MALLIA

Seduta tad-29 ta' Jannar, 2015

Appell Kriminali Numru. 344/2014

Appell Nru: 344/2014

Il-Pulizja

Vs

Anthony Caruana

Illum 29 ta' Jannar, 2015,

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellat, Anthony Caruana, detentur tal-karta tal-identita Maltija bin-numru 825156M, quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli:

F'dawn il-Gzejjer matul ix-xahar ta` Dicembru tas-sena 2004 u fix-xhur ta` qabel, f'San Gwann u fi bnadi ohra f'dawn il-gzejjer, b'diversi atti maghmulin fi zminijiet

differenti li jiksru l-istess disposizzjoni tal-Ligi u li gew maghmula b'rizoluzzjoni wahda:

1. Immanifattura jew ipproduca apparat mhux lecitu ghal finijiet kummercjali;

2. Qassam apparat mhux lecitu gewwa Malta jew minn Malta ghal finijiet kummercjali;

3. Biegh jew kera apparat mhux lecitu ghal finijiet kummercjali;

4. Kellu apparat mhux lecitu ghal finijiet kummercjali;
5. Installa, ghamel manutenzjoni fuq, jew irrimpjazza apparat mhux lecitu ghal finijiet kummercjali;

6. Kummercjalment ippromwova, qieghed fis-suq jew irriklama apparat mhux lecitu.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, mghotija fid-29 ta' Lulju, 2014, fejn il-Qorti laqghet l-eccezzjoni prelminari tad-difiza u tenniet l-principju tan-*ne bis in idem*.

Rat ir-rikors tal-appell tal-Avukat Generali, pprezentat fir-registru ta' din il-Qorti fis-19 ta' Awwissu, 2014, fejn talab lil din il-Qorti jogħoġobha tħassar u tirrevoka s-sentenza appellata u minflok issib lill-appellat ħati tal-akkużi dedotti kontra tiegħu u tinfliġġi l-piena skont il-Liġi jew alternattivament terġa tibgħat lura l-atti ta' dawn il-proċeduri fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta) sabiex tkompli tinstemgħa l-kawża skont il-Liġi.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant esebita mill- prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravji tal-appellant huma s-segwenti w cioe':-

Illi fis-sitta (6) ta' Awwissu tas-sena elfejn u erbgħatax (2014), l-esponent Avukat Ġenerali rċieva l-atti tal-kawza odjerna u ħassu aggravat bihom in kwantu l-Ewwel Onorabbli Qorti manifestament ghamlet enucjazzjoni, interpretazzjoni u applikazzjoni żbaljata ta' l-ipoteżi tal-liġi.

Illi l-ewwel aggravju tal-appellant jrrigwarda l-fatt li l-Onorabbli Qorti tal-Maġistrati lliberat lill-appellat a bażi tal-priċipju tan-*ne bis in idem*. Fis-sentenza a fol 231 l-Qorti

qalet li *"d-difiża eċċepiet preliminarjament in-ne bis in idem stante illi l-imputat kien ġie akkużat preċedentament f'dina l-istess identika akkuża minn liema huwa kien ġie liberat u l-kawża għaddiet in ġudikat"*. Hawnhekk l-esponent jinsab perpless b'din il-konklużjoni tal-ewwel Onorabbli Qorti stante li ma hemm l-ebda evidenza fl-atti ta' dan il-każ li d-difiża kienet f'xi stadju jew ieħor issollevat l-eċċezzjoni tan-ne bis in idem.

Min analiżi tal-proċess filfatt jirriżulta li d-difiża ma qajjmitx din l-eċċezzjoni la preliminarjament u lanqas f'xi stadju ieħor qabel is-sentenza. Inoltre jekk wieħed janalizza n-nota ta' sottomissjonijiet tal-1 ta' Ottubru 2012[1] kif ukoll in-nota risponsiva tat-12 ta' Novembru 2013[2] tal-appellat jirriżulta illi m'hemm lanqas l-iċken ħjiel li d-difiża qed tissolleva jew kienet issollevat l-eċċezzjoni tan-ne bis in idem. Illi kwindi a kuntrarju ta' dak li qalet l-ewwel Onorabbli Qorti fis-sentenza, in-nota ta' sottomissjonijiet tad-difiża ma s-sollevatx u ma sostniet l-ebda eċċezzjoni tan-ne bis in idem. In-nota ta' sottomissjonijiet issolevat l-punt li qabel ma ttieħdu l-istqarrijiet, l-appellat ma ingħatax il-jedd li jikkonsulta avukat tal-fiduċja tiegħu, stante li dak iż-żmien li ttieħdu l-istqarrijiet u cioe' fl-2004 u fl-2005, tali jedd kien għadu ma jeżistix fil-Liġi nostrana.

Illi huwa inkonċepibbli li l-Qorti tqajjem din l-eċċezzjoni tan-ne bis in idem ġaladarba ma tqajjmitx mid-difiża u inoltre ma hemm l-ebda ħjiel ta' prova li l-appellat kien għadda in ġudikat fir-rigward tal-istess fatti u/jew l-istess akkużi. Infatti tul il-proċess kollhu din l-eċċezzjoni ma ssemmitx lanqas darba. Għaldaqstant huwa inverosimili ferm li l-Qorti segħtat tillibera l-appellat abbażi ta' din l-eċċezzjoni meta din ma tissussistix stante li ma tiffigura imkien fil-proċess.

Illi f'dan l-istadju l-appellant iħoss li għandu jeżamina il-ġurisprudenza nostrana li kristalizzat kif u meta tista' tiġi mqajjma din l-eċċezzjoni. Fl-ordinament ġuridiku tagħna sabiex tissussisti n-ne bis in idem, il-persuna trid tkun tqiegħdet taħt l-istess akkuża li fuqha diġa ġiet ġudikata (kemm jekk instabet ħatja u kemm jekk liberata) fl-ewwel proċedura, u liema akkuża allura tkun tikkonċerna l-istess fatt. Illi dawn il-kweżiti ġew ormai kristallizzati fil-ġurisprudenza nostrana. Fis-sentenza Vella Francis vs Avukat Generali[3], il-Qorti qalet dan li gej:

---

[1] Folio 99 tal-proċess.
[2] Folio 222 tal-proċess.
[3] Vella Francis vs Avukat Generali, Prim Awla, Gurisdizzjoni Kostituzzjonali, Imhallef Joseph R. Micallef – 29/09/2009.

"Meta wiehed jitkellem dwar l-eccezzjoni tan-ne bis in idem fil-qasam tad-dritt penali taht l-ordinament guridiku taghna, wiehed iqis li jehtieg jintwera li l-persuna li tkun tqieghdet taht akkuza ohra trid tkun l-istess wahda li kienet tqieghdet taht l-ewwel procedura u wkoll li tkun hekk tressqet dwar l-istess fatt. Bl-espressjoni 'l-istess fatt' wiehed ghandu jifhem il-fatt fizikament rigwardat, konsistenti ghalhekk kemm fl-element materjali – att ta' kommissjoni jew ommissjoni – kif ukoll dak formali tieghu. Mhux bizzejjed li l-fatt ikun jirrigwarda l-istess oggett; hekk, per ezempju, min f'okkazjoni partikolari jaghmel hsara volontarja fuq proprjeta' ta' haddiehor u f'okkazjoni ohra jerga' jaghmel l-istess tip ta' hsara fuq l-istess proprjeta' ma jista' bl-ebda mod jecepixxi r-res judicata." L-istess prinċipju ġie ripetut fis-sentenza Il-Pulizija vs Magrin Nicolai (Nicolai Christian), Prim Awla, Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali, Imħallef Joseph R. Micallef, 26/03/2009.

Il-prinċipju tan-ne bis in idem jimplika tabilfors li tkun teżisti sentenza jew deċizjoni li tiswa (għalkemm mhux bilfors tkun wahda li fiha l-akkużat ikun instab hati) bħala ostaklu ghal proċedura dwar l-istess reat warajha. Issa Il-Qorti ta' l-Appell Kriminali (Sede Inferjuri) marret oltre minn hekk f'kaz separat fejn qalet x'ghandu jsir bil-prova tan-ne bis in idem. Mhuwiex biżżejjed li sempliċiment jsir aċċenn għall din l-eċċezzjoni, iżda jrid jinġiebu provi konkreti li jissodisfaw il-kweżiti kif esposti mill-Qrati tagħna fil-paragrafu preċedenti. Fil-każ odjern lanqas aċċenn ma sar għall din l-eċċezzjoni tul il-proċess kollhu, filwaqt li tissemma biss, unikament fis-sentenza! Il-partijiet qatt ma trattaw fuq din l-eċċezzjoni, lanqas qatt ma ssemmiet fis-sottomissjonijiet tagħhom u d-difiża fl-ebda stadju tal-kawża ma qajmuha.

L-ewwel Onorabbli Qorti illiberat l-appellat abbażi ta' eċċezzjoni li ma teżistix f'dawn il-proċeduri, li qatt ma ġiet pruvata u qatt ma ġiet invokata mill-partjiet, stante li ma tissusistix ġaladarba l-appellat ma ġiex ġudikat fuq l-istess reat u akkużi li joħorġu mill-istess fatt. Dwar dan il-Qorti qalet hekk: *Meta tinghata l-eccezzjoni tan-ne bis in idem l-ewwel haga li ghandha ssir hi li tigi infilzata fil-process kopja legali tas-sentenza li fuqha tkun qed tigi bbazata dik l-eccezzjoni; u ghandu jirrizulta wkoll mill-korp tas-sentenza l-apprezzament ta' l-ewwel Qorti biex waslet ghall-konkluzjoni li takkolji dik l-eccezzjoni.*[4] Huwa evidenti mill-proċess li ma ġiet preżentata l-ebda prova in sostenn tar-*Res Judicata*. Lanqas ma l-ewwel Onorabbli Qorti ma għamlet apprezzament fis-senteza sabiex turi kif waslet biex tieħu akkoljiment ta' dik l-eċċezzjoni. Ir-realta hi li l-Qorti qatt ma segħtat tillibera l-appellat fuq din l-eċċezzjoni ladarba ma tqajjmet fl-ebda stadju tal-proċeduri u ma hemmx provi in sostenn ta' din l-eċċezzjoni.

Illi t-tieni aggravju tal-appellant jirrigwarda l-fatt, li l-ewwel Onorabbli Qorti skartat l-istqarrijiet li rrilaxxa l-appellat abbażi tal-fatt li fil-mument meta ttieħdu l-istqarrijiet, l-appellat ma kienx assistit minn avukat. Illi fl-ewwel lok l-appellant

[4] Il-Pulizija (Spt. Joseph Grech) vs Eugenio Said, Appell Kriminali (inferjuri) Imhallef Carmel A. Agius - 28/05/1993.

jixtieq jissottometti li l-istqarrijiet in kwistjoni ġew rilaxxati fl-4 ta' Diċembru 2004 u fis-26 ta' Frar 2005 rispettivament. Illi sussegwentament l-appellat tressaq quddiem l-onorabbli Qorti tal-Maġistrati (Malta) fil-15 ta' Marzu 2007 u ż-żewġ stqarrijiet tiegħu ġew eżebiti u mmarkati bħala Dok PC2 u Dok PC3. Illi preliminarjament l-appellat qatt ma qajjem xi oġġezzjoni rigward l-istqarrijiet f'dan l-istadju. Inoltre l-prosekuzzjoni għalqet il-provi tagħha fl-24 ta' Ottubru 2011 u sa dak l-istadju, l-appellat kien għadu ma qajjem l-ebda oġġezzjoni rigward il-validita' tal-istqarrijiet. Kien biss fl-istadju tal-provi difiża li l-appellat qajjem din l-allegazzjoni, preċiżament fin-nota ta' sottomissjonijiet. Huwa pjuttost kontradittorju da parti tal-appellat li ma opponiex għall preżentata tal-istqarrijiet, pero ġaladarba ħa konjizzjoni tal-provi kollha li hemm kontra tiegħu, qajjem din il-lanjanza Kostituzzjonali.

Illi l-appellant ma jaqbilx mad-deċiżjoni tal-ewwel Onorabbli Qorti li tiskarta *outright* l-istqarrijiet in kwistjoni u dan fid-dawl ta' ġurisprudenza reċenti li kristallizat il-pożizzjoni tal-Qrati f'dan ir-rigward. Illi fl-ewwel lok l-istqarrijiet li rrilaxxa l-appellat ittieħdu skont il-Liġi viġenti dak iż-żmien, tenut kont ukoll ta' dak li jistipola l-Artikolu 658 tal-Kap.9 tal-Liġijiet ta' Malta u għalhekk għandhom jitqiesu validi, ġaladarba ukoll li tali validita ġiet kontestata biss fl-istadju aħħari tal-proċeduri meta l-appellat kien jaf il-provi li kien qed jaffaċċja. Illi jrid jittieħed qies ukoll tal-fatt li fl-2004/2005 kienu għadhom ma daħlux fis-seħħ l-emendi dwar id-dritt ta' konsultazzjoni ma' avukat qabel it-teħid tal-istqarrija. Dan l-Artikolu jistipola ukoll li dak kollhu li jistqarr l-imputat bil-miktub jew bil-fomm tista tinġieb bħala prova kontrih ġaladarba jkunu ittieħdu volontarjament, mingħajr ma l-imputat ma jkun imġiegħel, mhedded jew imwiegħed b'xi vantaġġi. Dan il-fatt <u>qatt</u> ma ġie kontestat mill-imputat f'dan il-każ;

Illi fis-sentenza l-ewwel Onorabbli Qorti tagħmel referenza għal kawżi ta' Salduz vs. Turkey deċiża fis-27 ta' Settembru 2008 u ta' Pulizija vs. Esron Pullicino deċiża fit-12 ta' April 2011. Huwa minnu li dawn il-kawżi stabilixxew il-jedd ta' l-imputat li għandu jkollhu aċċess għall-assistenza legali qabel l-interrogazzjoni, madanakollu iċ-ċirkostanzi ta' l-imputati f'dawk il-każijiet kienu ferm differenti miċ-ċirkostanzi ta' l-appellat fil-każ odjern. L-appellat <u>Anthony Caruana ċertament ma kienx minuri</u> meta wettaq ir-reati li ġie akkużat bihom bħal ma kienu Salduz u Esron Pullicino u allura l-appellant jinsab konvint li allura żgur ma kienx f'pożizzjoni ta' persuna taħt l-eta vulnerabbli u li faċilment segħta ġie imwebbel sabiex jinkrimina lilu nnifsu. Għaldaqstant hawnhekk għandna xenarju li ma segħtax ikun iktar il-bogħod u differenti minn dak ta Salduz u Pullicino;

Illi l-istqarrijiet tal-appellat jinsabu ben korroborati minn provi oħra li juru li dak li stqarr l-appellat kienet il-verita u xejn iktar mill-verita. Il-prosekuzzjoni ma impernjatx il-provi tagħha fuq l-istqarrijiet biss. Hemm bosta provi oħra li jikkorroboraw it-teżi tal-prosekuzzjoni, fosthom x-xhieda tas-Supretendent Paul Vassallo, PS 266 Stefan Decelis, ex-PS 498 David Agius kif ukoll bosta dokumenti in sostenn tat-teżi tal-prosekuzzjoni u li jikkorroboraw dak li stqarr l-appellat fl-istqarrijiet li rrilaxxa;

Illi meta l-provi kollha jittieħdu fl-assjem tagħhom, huwa ċar li dak li qal l-imputat fl-istqarrijiet li ttieħdulu huwa ben korroborat minn dawn il-provi l-oħra. Meta jkun hemm sitwazzjoni bħal din, allura ma jissusistix ir-riskju li persuna tkun inkriminat ruħha, minħabba l-fatt li dak li tkun stqarret ma kienitx għajr il-verita. Hawnhekk terġa tispikka d-differenza netta bejn il-każ odjern u dak ta' Salduz. Fil-każ tal-aħħar, Salduz kien immedjatament u ma' l-ewwel opportunita' li kellhu quddiem il-Qorti, ċaħad kategorikament l-ammissjoni li kien għamel quddiem il-Pulizija. Iġifieri Salduz ma l-ewwel opportunita' li kellhu ċaħad l-ammisjoni li kien għamel fl-istadju bikri tal-investigazzjoni. L-appellat kellhu l-liberta kollha u bl-għajnuna sħiħa tal-avukat tiegħu segħta ċaħad dik l-ammissjoni li għamel u sostna mod ieħor. Kellhu l-opportunita' li joġġezzjona għal preżentata tal-istqarrijiet fl-istadju l-iktar bikri tal-proċeduri kontra tiegħu;

Illi inoltre, il-ġurisprudenza reċenti rigward l-ammissibilita' ta' l-istqarrija li tkun ittieħdet mingħajr d-dritt ta' assistenza legali turina li stqarrijiet li huma korroborati minn provi validi oħra m'għandhomx jiġu awtomatikament imwarrba għax l-imputat ma jkunx ingħata aċċess għal-assistenza legali qabel l-interrogazzjoni. Hemm fatturi oħra li jridu jiġu konsiderati fosthom jekk l-imputat kienx persuna vulnerabbli għal ċertu pressjonijiet bħal persuni ta' taħt l-eta u jekk hemmx provi oħra li jagħtu sostenn għal veraċita ta' dak li hemm mistqarr fl-istqarrija. Kif ingħad fil-punti preċedenti l-istqarrijiet huma ben korroborati mill-provi l-oħra. Fis-sentenza ta' Salduz il-Qorti Ewropeja ma qalitx li kwalunkwe stqarrija fejn ma ingħatax id-dritt ta' assistenza legali trid tiġi bilfors skartata, iżda qalet li wieħed irid jieħu in konsiderazzjoni fatturi oħra qabel tittieħed id-deċiżjoni jekk tiġix skartata jew le l-istqarrija. Fatturi bħal jekk l-istqarrija kienitx waħeda l-fattur determinanti għas-sejbien ta' ħtija. F'dan il-każ ċertament li l-istqarrijiet ma humiex l-uniċi provi, iżda jiffurmaw parti mill-assjem ta' evidenza i l-prosekuzzjoni preżentat in sostenn tat-teżi tagħha. Fatturi oħra jinkludu l-vulnerabilita' tal-appellant, jekk il-provi prodotti jikkorroborawx dak li qal l-imputat fl-istqarrija u jekk l-imputat ċaħadx quddiem il-Qorti dak li sostna fl-istqarrija. Fil-każ odjern l-imputat mhuwiex persuna ta' taħt l-eta vulnerabbli u l-provi prodotti jikkorroboraw l-ammissjoni tal-appellat;

Illi l-esponent jagħmel referenza għas-sentenza riċenti ta' l-Pulizija vs. Alvin Privitera li ngħatat mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali fis-17 ta' Ottubru 2013. Hawnhekk il-Qorti f'paġna 7 tas-sentenza qalet illi *"il-partijiet iddikjaraw illi l-unika prova illi kien hemm fil-konfront ta' l-appellat kienet propju l-istqarrija tiegħu u dan ġiegħel lill-Ewwel Qorti allura tasal għal-liberatorja <u>peress illi fin-nuqqas ta' provi ma kellha xejn fuq xiex torbot lill-appellat ma' l-akkużi miġjuba kontra tiegħu</u>."* Din kienet ir-raġuni għaliex l-Qorti ma kkunsidratx l-istqarrija ta' l-imputat u cioe' li ma kienx hemm provi oħra li jistgħu jattestaw għal veraċita ta' dak li stqarr l-imputat u għalhekk jikkorroboraw l-istqarrija. Infatti f'paġna 8, l-Qorti kkonkludiet illi la *l-istqarrija kienet l-unika prova illi l-prosekuzzjoni kellha fil-konfront ta' l-appellat, l-Ewwel Qorti segħtat raġonevolment u legalment tasal għall-konklużjoni li waslet għaliha."* Għalhekk a

kuntrarju sensu, ġaladarba fil-każ odjern l-istqarrijiet huma ben korroborati bi provi oħra, dawn l-istqarrijiet ċertament li m'għandhomx jiġu skartati, speċjalment ladarba dawn waħedhom mhumiex il-fus determinanti sabiex tinstab il-ħtija fl-appellat;

Din il-linja ta' ħsieb ġiet ukoll abbraċċata fis-sentenza ta' Charles Steven Muscat vs. Avukat Ġenerali mill-Qorti Kostituzzjonali fit-8 ta' Ottubru 2012. Hawnhekk il-Qorti Kostituzzjonali stabilixxiet il-kejl li jrid jintuża meta trid tiġi determinata l-ammisibilita o meno ta' l-istqarrija fil-każijiet fejn ma kienx ikun ingħata l-jedd għall aċċess għall assistenza legali qabel l-interrogazzjoni. Il-Qorti f'paġna 18 tas-sentenza qalet hekk: *"Fil-każ tallum l-attur kien raġel matur li ġa kien qiegħed jiskonta sentenza fil-faċilita korrettiva meta kien interrogat: l-istqarrija għamilha fis-7 ta' Awissu 2002 u kien ilu l-ħabs mill-1994. Kellu esperjenza ta' interrogazzjoni mill-pulizija u ma kienx xi minorenni jew ibati minn xi forma oħra ta' vulnerabilita hekk li faċilment ikun intimidit bl-ambjent fejn issir l-interrogazzjoni. Għalhekk, ma hemmx il-fattur li wassal għal sejbien ta' ksur tal-jedd għal smigħ xieraq fil-każijiet ta' Il-Pulizija v. Esron Pullicino, fejn il persuna interrogata kienet għadha minorenni, u ta' Il-Pulizija v. Alvin Privitera, fejn il persuna interrogata kienet ilha biss erba' xhur li għalqet ittmintax-il sena."*

Fl-aħħar nett l-appellant jagħmel referenza għall kawża fl-ismijiet Il-Pulizija vs. Mark Lombardi[5] fejn il-Qorti osservat illi:

"Mill-premess isegwi li l-fatt wahdu li r-rikorrent ma kienx assistit minn avukat waqt l-interrogatorju tieghu, ma jwassalx ghall-ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu. Biex jigi deciz jekk hemmx ksur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea, irid jigi kkunsidrat l-process gudizzjarju kollu, u mhux jigu kkunsidrati l-istqarrijiet 'in isolation'. Jekk fi tmiem il-gbir tal-provi l-unika prova kontra l-akkuzat tkun il-konfessjoni tieghu fi stqarrija li hu rrilaxxja meta ma kienx assistit minn avukat, allura l-Qorti li tkun trid tiddecidi l-kaz, trid toqghod ferm attenta, ghax sejba ta' htija f'dawk ic-cirkostanzi jistghu jwasslu lill-Qorti tal-appell tqies dik is-sentenza bhala 'unsafe'. Min naha l-ohra, jekk htija tinsab wara process gudizzjarju li fih b'mod gust jitressqu diversi provi li, fil-kumpless taghhom u fic-cirkostanzi kollha tal-kaz, iwassalu ghall-konvinciment ta' responsabilita' minghajr dubbju raggonevoli, ma jistax jinghad li, ghax tkun saret stqarrija meta l-imputat ma kellux assistenza legali, jkunu gew vjolati d-drittijiet fundamentali tal-akkuzat kif protetti bl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea. Wiehed irid iqies "the entirety of the proceedings", u mhux stadju wiehed meqjus wahdu."

"Kwindi ma jistax jinghad li, ghall-fatt biss li r-rikorrent irilaxxja stqarrijiet meta ma kienx assistit b'avukat ta' fiducja tieghu, gew lezi d-drittijiet fundamentali tieghu, u jekk akkuzat fi proceduri kriminali jkunx jew le inghata smiegh xieraq irid jigi ezaminat fi tmiem il-process kollu u wara li jsir ezami tal-kumpless tal-istess proceduri fittotalita' taghhom.

[5] Prim Awla tal-Qorti Ċivili (Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali) 9 ta' Ottubru 2009 (Ref. Kostituzzjonali Nru. 34/2009).

F'dan il-każ il-Qorti ikkonkludiet li l-mankanza tad-dritt tal-presenza ta' avukat waqt l-interrogotorju mhux per se leziv tad-drittijiet tar-rikorrenti kif sanciti fl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem.

Ikkunsidrat:

Irrizulta mill-provi illi l-appellat jiggestixxi sit fuq l-internet bl-isem "Tonydoe.com" irregistrat il-Pakistan. Fuq dan il-forum wiehed seta' jsib informazzjoni dwar kif irid jaghmel biex igedded jew jiftah card tas-servizz tas-satellita b'mod illecitu u cioé minghajr ma jhallas is-service provider kif ukoll codes li jintuzaw biex isir dan is-servizz illecitu. Irrizulta ukoll illi l-appellat hu proprjetarju ta' "T.C. Centre" San Gwann li jmexxi l-hanut "Malta Sat Shop," inoltre d-domain "MaltaSatShop.com." Kien mixtri fl-indirizz "Makuba Street, San Gwann, Malta, SGN 06". Fl-erbgha (4) ta' Dicembru tal-elfejn u erbgha (2004) il-pulizija ghamlet tfittxija fir-residenza tal-appellat fejn gie elevat xi apparat, dokumenti, satellite cards, CDs u floppy drives, kif ukoll mill-hanut tal-istess appellat go Birkirkara Road, San Gwann, fejn gew elevati zewg computers, lap-top, Humax satellite, floppy disks, CDs, etc, li kienu qeghdin jintuzaw b'mod li l-cards marbutin mas-sistema digitali tat-transmission ta' satellite TV ikun jistghu jigu modifikati b'xi mod jew iehor minghajr l-gharfien u l-kunsens tas-service providers li kienu qed jipprovdu s-servizz tat-TV bis-satellita.

Il-provi indikaw illi l-appellat Anthony Caruana kien involut fil-piracy ta' pay TV fuq livell internazzjonali fejn cards tas-service providers ikunu mgedda u/jew miftuha minghajr ma jkun hemm hlas lis-service provider u peress illi l-appellat stqarr illi gieli zamm flus ghas-servizz illi jaghti biex jiftah jew igedded il-cards b'mod illecitu, inbdew il-proceduri odjerni fil-konfront tal-appellat.

Permezz ta' sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati fid-disgha u ghoxrin (29) ta' Lulju tal-elfejn u erbatax (2014) l-appellat gie liberat mill-imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu filwaqt illi l-ewwel qorti laqghet eccezzjoni preliminari tad-Difiza u tenniet il-principju ta' "ne bis in idem."

L-Avukat Generali hassu aggravet minn din is-sentenza u minnha interpona appell. L-ewwel aggravju tieghu huwa ibbazat fuq dak illi irrimarkat bl-ewwel Qorti illi illiberat lill-appellat fuq il-principju ta' ne bis in idem peress illi irrizulta illi ma

hemm ebda evidenza fl-atti illi d-Difiza qatt qajmet jew iddiskutiet eccezzjoni ta' ne bis in idem. It-tieni aggravju jikkoncera l-konkluzjoni tal-ewwel Qorti rigward l-istqarrija moghtija mill-appellat peress illi din saret fi zmien meta ma kienx ghadu gie moghti d-dritt illi investigat ikun assistit minn avukat fil-bidu tal-investigazzjoni tieghu.

Ikkunsidrat:

Illi rigward l-ewwel aggravju l-Qorti taghmel riferenza ghat-tielet pagna tas-sentenza tal-ewwel Qorti (fol 231) fejn hawnhekk il-Qorti qieghda tirreferi ghal eccezzjoni ta' "ne bis in idem" stante illi l-imputat kien gie akkuzat precedentement b'din l-istess identika akkuza minn liema huwa gie liberat u l-kawza ghaddiet in gudikat. Illi in sostenn tal-eccezzjoni preliminari tieghu l-avukat difensur intavola nota ta' sottomissjonijiet. Illi f'din in-nota d-Difiza sostniet, u hawn il-Qorti tikkwota kelma b'kelma dak illi qal l-avukat difensur." Hawnhekk il-Qorti ghaddiet biex tikkwota bran estensiv tan-nota ta' osservazzjonijiet tad-Difiza illi titratta esklussivament unikament dwar id-dritt ta' persuna investigata illi tkun assistita minn avukat fil-bidu nett tal-investigazzjoni taghha u ma ssemmi assolutament xejn dwar dak allegat mill-ewwel Qorti illi kien hemm xi eccezzjoni preliminari ta' "ne bis in idem".

Fis-sentenza taghha l-ewwel Qorti mbaghad ikkwotat ukoll b'mod estensiv il-kawza moghtija mill-EHCR, Salduz versus Turkey, (number 36391/02) u sentenzi ohra in materja. Stranament però fil-parti konkluzjonali taghha l-ewwel Qorti qalet, "illi jidher illi l-Prosekuzzjoni ghadha m'afferratx il-punt tad-Difiza. Il-punt huwa mhux jekk, fil-hin tal-kummissjoni ta' allegat reat, ir-reat kienx verament reat, izda l-punt aktar kardinali jekk l-imputat kienx già gudikat tal-istess reat identiku."

Bhall-Avukat Generali, din il-Qorti ukoll tinsab perplessa kif l-ewwel Qorti waslet ghal din il-konkluzjoni meta fil-parti argumentattiva taghha kien qed titratta kwistjoni kompetament diversa u aljena ghal dan il-hsieb konkluzjonarju. Fil-fatt verbal maghmul fis-sebgha (7) ta' Jannar elfejn u hmistax (2015) id-Difiza ukoll irrikonoxxiet illi qatt, fl-ebda stadju, ma qajjmet eccezzjoni preliminari tan-"ne bis in idem". Din il-Qorti tirrileva illi jistghu jqumu cirkostanzi illi meta gudikant ikun qieghed jezamina l-process u jikteb is-sentenza jinduna b'xi haga illi setghet taffettwa l-konkluzjoni tieghu. F'dan il-kaz però l-gudikant ghandu jissospendi l-

prolazzjoni tas-sentenza u jmur lura ghand il-partijiet u jispjega l-pozizzjoni kif sabha hu. Izda ma jistax jaqbad u jipprocedi, jasal ghall-konkluzjoni tieghu minghajr ma jaghti opportunità lid-Difiza u lill-Prosekuzzjoni tikkummenta fuq dak il-punt illi l-Qorti tkun sabet waqt id-deliberazzjoni taghha biex taghti s-sentenza. F'dan il-kaz ma hemm ebda evidenza illi d-Difiza f'xi hin bil-fomm jew bil-miktub jew permezz ta' verbal qajjmet eccezzjoni ta' "ne bis in idem" u dan abbinat mal-verbal tas-7 ta' Jannar 2015 iwassal lil din il-Qorti biex tilqa' l-ewwel aggravju tal-Avukat Generali.

It-tieni aggravju jikkoncerna l-valur probatorju ta' stqarrija li tkun giet rilaxxata qabel l-ghaxra (10) ta' Frar tal-elfejn u ghaxra (2010) u cioé meta gie legalment moghti d-dritt illi indagat ikun assistit minn avukat fil-bidu nett tal-interrogatorju tieghu. Fuq dan il-punt kemm id-Difiza kif ukoll il-Prosekuzzjoni ghamlu l-osservazzjonijiet taghhom u filwaqt illi d-Difiza irriteniet illi l-Qorti ma kellhiex tiehu in konsiderazzjoni l-istqarrija tal-appellat, l-Avukat Generali argumenta illi l-Qorti kellha tiehu in konsiderazzjoni din l-istqarrija in vista ta' gurisprudenza ricenti in materja.

Din il-Qorti kif preseduta taqbel mal-konkluzjoni tal-Avukat Generali u kellha diversi okkazjonijiet sabiex tippronuncja ruhha fuq dan il-punt.

Ikkunsidrat:

Illi din il-kwistjoni tal-valur probatorju ta' stqarrija meta tkun ittiehdet minghajr assistenza ta' avukat, giet definittivament deciza fil-kawza fl-ismijiet Charles Stephen Muscat vs Avukat Generali (Qorti Kostituzzjonali, sede Appell, 8 ta' Ottubru 2012) u fil-kawza moghtija mill-Prim Awla, Sede Kostituzzjonali, John Attard versus Onorevoli Prim Ministru u l-Avukat Generali (31 ta' Ottubru 2012). Dawn iz-zewg kawzi gew riportati estensivament u mhux il-kaz illi din il-Qorti terga' tirrepeti f'dan il-gudikat, izda taghmel riferenza ghal sentenza moghtija minnha stess kif preseduta fl-ismijiet Il-Pulizija versus Paul Cutajar, Appell Inferjuri (Ghawdex) fil-18 ta' Gunju 2013 fejn fost ohrajn din il-Qorti qalet, "Dwar dan l-ahhar ilment li l-istqarrija kellha tkun sfilzata il ghaliex l-appellant ma kienx assistit fil-bidu nett tal-arrest tieghu, din il-Qorti taghmel riferenza ghal decizjonijiet moghtija ricentement (ara fost ohrajn Charles Stephen Muscat vs Avukat Generali u Ganni Attard versus Avukat Generali, fejn din il-kwistjoni giet trattata u l-Qorti irrilevat li mhux kull nuqqas ta' assistenza legali ghandha twassal ghal nullità tal-istqarrija,

izda l-Qorti ghandha tara jekk l-istqarrija hijiex korroborata minn xhieda ohra u kemm l-akkuzat huwa persuna vulnerabbli illi seta' facilment ikun impressjonat jew influwenzat mill-fatt li kien qed jigi interrogat mill-pulizija."

F'dan il-kaz irrizulta illi l-appellat Anthony Caruana kellu hamsin sena meta gie arrestat u meta irrilaxxa l-istqarrija esebita, persuna ta' intelligenza aktar min-normal biex seta' jaghmel dan it-tip ta' attività b'indoli internazzjonali, u ghalhekk zgur illi fehem id-drittijiet tieghu meta dawn gew spjegati lilu mill-pulizija li kienu qeghdin jinvestigaw il-kaz.

Ghalhekk din il-Qorti jidhrilha illi l-istqarrija rilaxxata mill-appellat m'ghandhiex tigi mwarrba izda ghandha tigi meqjusa flimkien mal-assjem ta' provi ohra illi gew prezentati mill-Prosekuzzjoni f'dan il-kaz. Ghalhekk, hawn ukoll din il-Qorti tilqa' t-tieni aggravju tal-Avukat Generali u tordna illi l-istqarrija rilaxxata mill-appellat ghandha tifforma parti mill-kumpless tal-provi provdut mill-Prosekuzzjoni.

Izda qabel ma l-Qorti tghaddi biex taghti l-konkluzjoni taghha dwar il-mertu, peress illi l-istqarrija setghet ma gietx kunsidrata mill-ewwel Qorti fid-deliberazzjoni taghha, ikun gust illi terga' tiftah it-trattazzjoni ta' din il-kawza biex tisma' x'ghandhom xi jghidu l-partijiet bl-inkluzjoni tal-istqarrija bhala parti integrali mill-assjem tal-provi ipprovdut.

Ghal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeciedi illi tilqa' l-appell, thassar u tirrivoka s-sentenza appellata u tiddiferixxi l-kawza ghat-trattazzjoni mill-gdid bl-istqarrija bhala parti integrali tal-prova migjuba kontra l-appellat mill-Prosekuzzjoni.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------